

PATVIRTINTA

Mažeikių r. Tirkšlių darželio „Giliukas“
direktoriaus 2017 m. spalio 12 d.
įsakymu Nr. V1-45

SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO MAŽEIKIŲ R. TIRKŠLIŲ DARŽELYJE „GILIUKAS“ TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Mažeikių r. Tirkšlių darželyje „Giliukas“ tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) nustato prevencijos ir intervencijos priemonių sistemą saugiai nuo smurto ir patyčių (įskaitant ir patyčias kibernetinėje erdvėje) aplinkai kurti Mažeikių r. Tirkšlių darželyje „Giliukas“ (toliau – Darželis), vykdančiame ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas.

2. Prevencijos tikslas – sukurti saugią, vaiko asmenybės augimui, brandai ir ugdymuisi palankią aplinką Darželyje, kur vaikai jaučiasi gerbiami, priimti, saugūs, jų nuomonė ir siūlymai yra išklaunami ir vertinami. Psichologinė vaikų savijauta ir saugumas Darželyje susijęs su emocine vaikų, Darželio darbuotojų, tėvų (toliau – Darželio bendruomenės nariai) gerove, jų tarpusavio santykiais. Prevencija yra nuolatinis, cikliškas (ne baigtinis) procesas, apimantis esamų arba potencialiai galimų problemų identifikavimą, tinkamų priemonių joms spręsti parinkimą ir vykdymą, poveikio į(si)vertinimą ir tolesnių veiksmų planavimą.

3. Prevencijos priemonės, nukreiptos į visus Darželio vaikus, padeda išvengti problemų (pvz., patyčių ar kitokio smurto) atsiradimo ir mažinti egzistuojančių problemų mastą. Tiems vaikams, kuriems visai Darželio taikomos prevencijos priemonės nepaveikios ir jų nepakanka, taikomos papildomos prevencijos priemonės ar (ir) programos, teikiama švietimo pagalba.

4. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

4.1. į patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl socialinės padėties, lyties, amžiaus, seksualinės orientacijos, negalios, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

4.2. kiekvienas Darželio administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, turi reaguoti ir stabdyti;

4.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų, nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų.

5. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

5.1. **Patyčios** – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

5.1.1 **žodinės patyčios**: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

5.1.2 **fizinės patyčios**: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

5.1.3 **socialinės patyčios**: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, vaiko nepriežiūra, gandų skleidimas ir kt.;

5.1.4 **patyčios kibernetinėje erdvėje**: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešas gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

5.2 **Patyčias patiriantis vaikas** – iš kurio yra tyčiojama.

5.3 **Besityčiojantysis** – vaikas ar suaugusysis, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų.

5.4 **Patyčias patiriantis suaugusysis** – administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, tėvai (globėjai) iš kurio tyčiojasi vaikas (-ai) ar suaugusysis (-ieji).

5.5 **Patyčių stebėtojas** – vaikas ar suaugusysis, matantis ar žinantis apie patyčias.

5.6 **Prevencinė veikla** – planingų ir sistemingų priemonių veikla, skirta patyčių rizikai mažinti imantis Darželio bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių.

5.7 **Patyčių intervencija** – Darželio vadovo, pavaduotojų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų ir kitų Darželio darbuotojų (toliau – darbuotojai) koordinuoti veiksmai, nukreipti į smurto ir patyčių stabdymą, taip pat – švietimo pagalbos priemonių visuma.

5.8 **Patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną** – patyčių situacijos Darželyje stebėjimas renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui ir valdymui, reiškinio tolesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

5.9 **Smurtas** - kai pažeidžiamos žmogus (suaugusio ar vaiko) teises ir veiksmais ar žodžiais sukeliama fizinis ar dvasinis skausmas, žalojant fizinę ir psichinę sveikatą. Smurtui priskiriama:

5.9.1 **Fizinis smurtas** - kai žmogus tyčia sukelia skausmą kitam žmogui ar jį sužeidžia;

5.9.2 **Seksualinis smurtas prieš vaiką** yra tada, kai suaugęs žmogus arba žymiai vyresnis vaikas išnaudoja vaiką savo seksualiniams norams tenkinti;

5.9.3 **Psichologinis/emocinis smurtas** - tai pasityčiojimas iš kito asmens, žodinis agresyvus elgesys, žeminimas, įžeidinėjimas, gąsdinimas, grasinimas, vertimas jaustis kaltu, nuolatinis blogos savijautos sukėlimas;

5.9.4 **Nepriežiūra ir apleistumas** - kai suaugusieji nesirūpina vaiku.

5.10. **Socialinės ir emocinės kompetencijos** – vaikų savęs pažinimo, empatijos, problemų ir konfliktų sprendimo, pykčio valdymo, streso įveikos, bendravimo ir bendradarbiavimo, kiti socialiniai įgūdžiai.

6. Saugios aplinkos Darželyje kūrimas apima glaudžiai tarpusavyje susijusius, integraliai veikiančius komponentus: Darželio veiklą ir valdymą, socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymą, pozityvaus Darželio mikroklimato kūrimą, vaikų pozityvių vertybių formavimą ir tėvų (globėjų, rūpintojų) (toliau – tėvai) į(si)traukimą.

7. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, kitais įstatymų įgyvendinamaisiais teisės aktais, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190 patvirtintomis „Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis“, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. rugpjūčio 3 d. įsakymu Nr. V-625 patvirtintomis „Rekomendacijomis mokykloms dėl smurto artimoje aplinkoje atpažinimo kriterijų ir veiksnių, kilus įtarimui dėl galimo smurto artimoje aplinkoje“, Mažeikių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2017 m. spalio 3 d. įsakymu Nr. A1-2044 patvirtintu Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Mažeikių rajono mokyklose tvarkos aprašu.

II. APSAUGA NUO SMURTO IR PATYČIŲ DARŽELYJE

8. Darželyje draudžiama bet kokia smurto ar patyčių forma, nukreipta:

8.1. vaikų prieš vaikus;

8.2. Darželio darbuotojų prieš vaikus, jų tėvus;

8.3. vaikų prieš Darželio darbuotojus;

8.4. vienu Darželio darbuotojų prieš kitus darbuotojus;

8.5. vaikų tėvų (globėjų) prieš vaikus, darbuotojus.

9. Bet kuris Darželio darbuotojas ar kitas Darželio bendruomenės narys (vaikas, vaiko tėvas globėjas) apie pastebėtą ar jam žinomą atvejį turi pranešti Darželio vadovui.

10. Vaikui pasityčiojus iš Darželio darbuotojo, asmuo, pastebėjęs ar įtaręs patyčias, turi informuoti Darželio vadovą, kuris imasi Tvarkos apraše numatytų veiksmų.

11. Suaugusiam Darželio darbuotojui (pedagogui, pagalbos mokiniui specialistui ar nepedagoginiam darbuotojui) pasityčiojus iš vaiko, asmuo, pastebėjęs ar įtaręs patyčias, turi informuoti Darželio vadovą, kuris imasi Tvarkos apraše numatytų veiksmų.

12. Darželio vadovas, sužinojęs apie Darželio darbuotojo patiriamas patyčias arba Darželio darbuotojo tyčiojimąsi, nedelsdamas turi atlikti veiksmus, nurodytus Tvarkos apraše ir kituose Darželio dokumentuose.

III. DARŽELIO VEIKLA IR VALDYMAS

13. Darželio vadovas tvirtina Tvarkos aprašą.

14. Atsako už saugios, sveikos, užkertančios kelią bet kokioms smurto ir patyčių apraiškoms, emociškai saugios ugdymosi aplinkos Darželyje kūrimą, puoselėjimą, reagavimą į smurtą ir patyčias pagal Tvarkos apraše numatytų veiksmų seką (Priedai Nr.3, Nr.4).

15. Darželio direktorius, gavęs informaciją apie smurtą, patyčias ar nepriežiūrą šeimoje ar darželyje, reaguoja vadovaujantis 3 ir 4 prieduose numatyta schema arba adekvačiai susidariusiai situacijai.

16. Smurto ir patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos tvarkos įgyvendinimą koordinuoja Darželio Vaiko gerovės komisija (toliau – V GK).

17. V GK nariai:

17.1. inicijuoja ir koordinuoja anoniminės darbuotojų, vaikų tėvų apklausos apie patyčių paplitimą Darželyje vykdymą, analizuoja apklausos duomenis, apklausos rezultatus pristato Darželio bendruomenei Darželio tarybos, Mokytojų tarybos posėdžių, tėvų susirinkimų metu, skelbia Darželio interneto puslapyje;

17.2. surenka apibendrintus duomenis iš grupių auklėtojų dėl Darželyje fiksuotų pranešimų apie patyčias ar smurtą ir atlieka jų analizę ne mažiau kaip vieną kartą per mokslo metus;

17.3. vadovaudamiesi apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis, rengia smurto ir patyčių prevencijos bei intervencijos priemonių planą;

17.4. svarsto smurto ir patyčių prevencijos bei intervencijos priemonių plano įgyvendinimą;

17.5. konsultuoja, teikia pagalbą smurto ir patyčių prevencijos bei intervencijos klausimais;

17.6. teikia pasiūlymus Darželio vadovui dėl smurto ir patyčių prevencijos bei intervencijos priemonių įgyvendinimo Darželyje, Darželio darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

17.7. teikia pasiūlymus Darželio vadovui dėl Darželio Tvarkos aprašo tobulinimo.

IV. VAIKŲ SOCIALINIŲ IR EMOCINIŲ KOMPETENCIJŲ UGDYMAS

18. Darželis sudaro sąlygas kiekvienam vaikui nuolat dalyvauti ilgalaikėje socialines ir emocines kompetencijas ugdančioje prevencinėje programoje. Vaikai mokomi pykčio valdymo, streso įveikos, bendravimo ir bendradarbiavimo ir kitų socialinių įgūdžių.

19. Direktorius pavaduotojas ugdymui koordinuoja Darželyje vykdomų prevencijos programų vykdymą.

20. Vaikų socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas vykdomas:

20.1. integruojant šių kompetencijų ugdymą į ugdymo turinį;

20.2. įgyvendinant prevencines intervencines programą „Kimochis“ ir kt.;

20.3. integruojant šių kompetencijų ugdymą į neformaliojo vaikų švietimo veiklas;

- 20.4. organizuojant akcijas;
- 20.5. rengiant grupių bendruomenių ir Darželio renginius;
- 20.6. kt.

V. POZITYVAUS DARŽELIO MIKROKLIMATO KŪRIMAS IR VERTYBIŲ FORMAVIMAS

21. Darželis puoselėja pozityvias vertybes ir bendruomeniškumą. Joje nedelsiant reaguojama į smurtą ir patyčias. Dėl darželyje puoselėjamų vertybių sutariama visuotiniame susirinkime. Vertybės nurodytos Mažeikių r. Tirkšlių darželio „Giliukas“ strateginiame plane, metiniuose veiklos planuose, skelbiamos Darželio internetinėje svetainėje www.tirkslidarzelis.lt Darželio darbuotojų veikla ir elgesys atitinka puoselėjamas vertybes.

22. Darželyje susitarta dėl elgesio normų:

22.1. vaikų elgesio normos įtvirtintos grupės elgesio taisyklėse;

22.2. darbuotojų elgesio normos įtvirtintos Darželio darbo tvarkos taisyklėse, Darželio vidaus tvarkos taisyklėse.

23. Visais smurto, patyčių ar nepriežiūros šeimoje ar darželyje atvejais (įvykusiais ar įtariamais) kiekvienas Darželio darbuotojas vadovaujasi šia tvarka.

VI. VAIKŲ TĖVŲ (GLOBĖJŲ) ĮSITRAUKIMAS

24. Darželis bendradarbiauja su vaikų tėvais, skatina aktyviai dalyvauti sprendžiant smurto ar patyčių atvejus Darželio aplinkoje.

25. Vaikų tėvų dalyvavimas sprendžiant smurto ar patyčių intervencijos atvejus numatytas Ikimokyklinio ugdymo ir Priešmokyklinio ugdymo sutartyse.

VII. SMURTO IR/AR PATYČIŲ DARŽELYJE INTERVENCIJA

26. Bet kuris Darželio darbuotojas (pedagogas, pagalbos mokiniui specialistas, psichologas, meninio ugdymo pedagogas, Darželio vadovas ar nepedagoginis darbuotojas), pastebėjęs smurto ar patyčių atvejį reaguoja vadovaujantis veiksmų schema (priedas Nr. 4):

26.1. **Smurtaujat suaugusiems** (*tėvui prieš vaiką; tėvui prieš tėvą ar darželio darbuotoją; darželio darbuotojui prieš vaiką, tėvą ar kitą darželio darbuotoją*), bet kuris darželio darbuotojas matęs smurto at patyčių atvejį:

26.1.1. nedelsdamas reaguoja į smurtą ar patyčias ir tuojau pat jas stabdo;

26.1.2. primena smurtaujančiam (besityčiojančiam) Darželio nuostatas smurto ar patyčių atveju;

26.1.3. informuoja Darželio direktorių, kuris įvertinęs situacijos sudėtingumą, reaguoja vienu ar keliais būdais:

- vykdo pokalbį su smurtautoju ir patyrusiu smurtą;
- esant būtinybei, kviečia policijos pareigūnus;
- esant būtinybei, informuoja vaikų teisių apsaugos tarnybą (VTAT);
- esant poreikiui, organizuoja psichologinę pagalbą smurtą patyrusiam.

26.2. **Smurtaujant vaikui** (*vaikui prieš vaiką, tėvą ar darželio darbuotoją*), bet kuris Darželio darbuotojas:

26.2.1. nedelsdamas reaguoja į smurtą ar patyčias ir tuojau pat jas stabdo;

26.2.2. primena smurtaujančiam (besityčiojančiam) Darželio nuostatas smurto ar patyčių atveju;

26.2.3. nedelsdamas informuoja vaiko auklėtoją, kuris į gautą informaciją reaguoja sekančiai:

- nedelsdamas, tą pačią dieną, organizuoja individualius pokalbius su smurtą ar patyčias patyrusiu vaiku, smurtavusiu ar besityčiojusiu vaiku, jei yra - su smurto ar patyčių stebėtojais.
- tą pačią dieną, informuoja visų situacijos dalyvių tėvus apie įvykusį smurto ar patyčių atvejį. Jei yra poreikis, kviečia dalyvauti pokalbiuose.
- vykdo tolesnę smurto ar patyčių situacijos stebėseną.
- nesiliaujant smurtui ar patyčioms, užpildo „Pranešimo apie smurtą ar patyčias“ formą (Priedas Nr.1), perduoda ją direktoriaus pavaduotojui ugdymui.

26.2.4. **Direktoriaus pavaduotojas ugdymui**, gavęs pranešimą apie nesiliaujančią smurtą ar patyčias, imasi sekančių veiksmų:

- registruoja pranešimą apie smurtą ar patyčias „Patyčių ir smurto registravimo žurnale“ (Priedas Nr.2);
- informuoja Darželio direktorių apie gautą pranešimą;
- skubiai išnagrinėja pranešimo formoje pateiktą informaciją ir nedelsdamas išsiaiškina smurto ar patyčių atvejų dažnumą Darželio aplinkoje;
- organizuoja individualius pokalbius su sudėtingesnių ar pasikartojančių smurto ar patyčių dalyvių tėvais, grupės auklėtoju;
- perduoda smurto ar patyčių atvejo medžiagą Darželio Vaiko gerovės komisijai (VGK);

26.2.5. **VGK**, gavusi informaciją ir turimą medžiagą iš Direktoriaus pavaduotojo ugdymui apie patiriamą smurtą ar patyčias, imasi sekančių veiksmų:

- ne vėliau, kaip sekančią darbo dieną organizuoja posėdį. Analizuoja situaciją, sprendžia dėl prevencijos ir intervencijos, esant poreikiui, kreipiasi dėl švietimo pagalbos teikimo smurtaujančiai ir/ar smurtą patyrusiam, kviečiasi į posėdžius smurtaujančio vaiko tėvus;
- vykdo tolesnę sudėtingesnių smurto ar patyčių atvejų stebėseną;
- smurto ar patyčių atvejams nesibaigiant, informuoja Darželio direktorių.

26.2.6. **Darželio direktorius**, susipažinęs su smurto ir patyčių atvejo medžiaga, sprendžia dėl kreipimosi į VTAT.

VIII. PATIRTO AR ĮTARIAMO SMURTO IR/AR NEPRIEŽIŪROS ŠEIMOJE INTERVENCIJA

27. Darželyje į **bet kokios formos smurto ir/ar nepriežiūros šeimoje** (įvykusio ar įtariamo) **požymius** (Priedas Nr. 3) reaguojama vadovaujantis veiksmų schema (Priedas Nr. 5):

27.1. Bet kuris darželio darbuotojas gavęs informacijos arba įtaręs ar pastebėjęs bet kokios formos smurto ir/ar nepriežiūros šeimoje (įvykusias ar įtariamas) požymius (Priedas Nr. 3), nedelsdamas tiesiogiai (nesant galimybės – telefonu) informuoja Darželio direktorių (jo nesant - direktoriaus pavaduotoją ugdymui);

27.2. Direktorius, įvertinęs situacijos sudėtingumą:

- nedelsiant, tą pačią dieną, kviečia tėvus pokalbiui ir/arba informuoja policijos pareigūnus.
- pasikvietus tėvus pokalbiui, išpėja juos apie pastebėtus smurto ar nepriežiūros požymius. Išklauso jų paaiškinimų.

- Informuoja grupės auklėtoją apie pastebėtą smurtą ar nepriežiūrą, susitikimo su tėvais rezultatus. Duoda instrukcijas, kaip elgtis atėjus tėvams.
- Tą pačią dieną užpildo „Pranešimo apie smurtą ar patyčias“ formą (Priedas Nr.1)
- Registruoja pranešimą apie smurtą ar nepriežiūrą „Patyčių ir smurto registravimo žurnale“ (Priedas Nr.2);
- Perduoda atvejo medžiagą Darželio VGK.

27.3. VGK, gavusi informaciją apie patiriamą smurtą ar nepriežiūrą, imasi sekančių veiksmų:

- ne vėliau, kaip sekančią darbo dieną organizuoja posėdį. Esant poreikiui, užtikrina švietimo pagalbą smurtą ar nepriežiūrą patiriančiam vaikui.
- Organizuoja tolesnę sudėtingesnio smurto ar nepriežiūros atvejo stebėseną
- smurto ar patyčių atvejams nesibaigiant, informuoja Darželio direktorių.

27.4. **Darželio direktorius**, susipažinęs su smurto ir patyčių atvejo medžiaga, sprendžia dėl kreipimosi į VTAT.

28. Kai Darželyje nėra švietimo pagalbos specialistų ar yra kitos priežastys, dėl kurių negali būti teikiama švietimo ar kita pagalba ar netikslinga ją teikti Darželyje, Darželio direktorius ir/ar administracijos atstovas nukreipia vaiką ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus) į pedagoginę psichologinę tarnybą.

IX. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

29. Visi dokumentai, esantys vaiko asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

30. Tvarka skelbiama Darželio skelbimų lentoje ir Darželio tinklalapyje www.tirkslidarzelis.lt

**MAŽEIKIŲ R. TIRKŠLIŲ DARŽELIO „GILIUKAS“
PRANEŠIMO APIE PATYČIAS FORMA**

(Pranešimo data)

Bendrieji duomenys:

Kas pranešė apie patyčias:	
Kada įvyko patyčios (data, val.):	
Kur įvyko patyčios:	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐ Žodinės: pravardžiavimas, grasinimas, uėjimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.; ☐ Fizinės: vaiko/ suaugusiojo užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, mušimas, spardymas, įspyrimas, kumštelėjimas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.); ☐ Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad mokinys/ suaugusysis yra nepageidaujamas ar atstumiamas, gandų skleidimas; ☐ Elektroninės: patyčios, vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, mokinio/ suaugusiojo asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.). ☐ Kiti pastebėjimai (įrašyti) _____	
Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojimas:	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Vaiko/ kito asmens, patyrusio patyčias, vardas, pavardė, amžius, grupė:	
Vaiko (-ų)/ kito asmens (-ų), kuris tyčiojosi, vardas, pavardė, amžius, grupė:	
Vaiko (-ų)/ asmens (-ų), stebėjusio patyčias, vardas, pavardė, amžius, grupė:	

Išsami informacija apie įvykį ir planuojamus veiksmus:

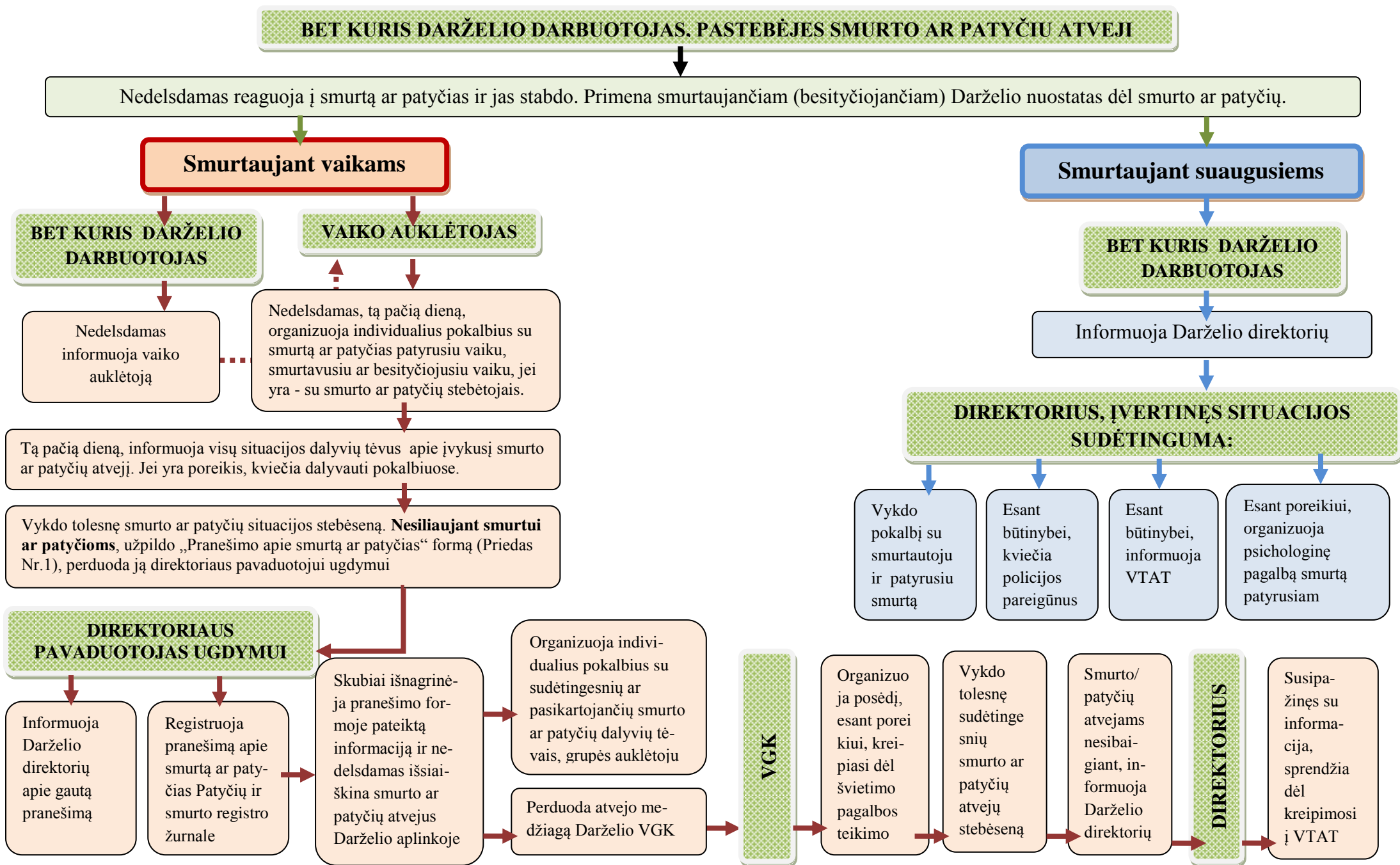
(Užpildžiusio asmens vardas, pavardė)

(Parašas)

PATIRIAMO AR PATIRTO SMURTO BEI NEPRIEŽIŪROS POŽYMIAI

Patiriamo ar patirto smurto požymiai			Nepriežiūros požymiai
Fizinio	Emocinio	Seksualinio	
<ul style="list-style-type: none"> • Mėlynės ant riešų, sprando, kitų kūno vietų, kur mėlynės sunkiai atsiranda dėl natūralaus užsigavimo. • Nudegimo žymės • Patinimai, pabrinkimai, • Gumbai, • Nubrozdinimai, žaizdos, lūžiai, įdrėskimai ant kūno. • Šalia ryškių mėlynių ir žaizdų matosi baigiančios išnykti mėlynės, gyjančios žaizdos • Vaikas atsisako nurodyti, kaip atsirado sužalojimas • Paaškinimas mažai tikėtinas, neatitinka sužalojimo pobūdžio 	<p><i>Gali pasireikšti atskirai arba kaip fizinio ar seksualinio smurto dalis.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Baimingumas • Nepasitikėjimas kitais ir (ar) savimi • Afektiniai sutrikimai • Miego, valgymo sutrikimai • Nevalingas tuštinimasis ar šlapinimasis • Kalbos sutrikimai (mikčioja, sunkiai šneka) • Psichosomatiniai sutrikimai (skundžiasi galvos, pilvo skausmais be objektyvių priežasčių) • Vaikas ne pagal amžių suaugęs arba ne pagal amžių vaikiškas • Vaikas perdėtai nuolankus suaugusiajam 	<ul style="list-style-type: none"> • Bijo ar nerimauja, kai kalbama seksualinėmis temomis • Noras būti nuogam viešumoje, viešas nusirenginėjimas net paaškinus, kad taip nederėtų elgtis • Atvirkščiai, nenoras, didelė baimė nusirengti (pavyzdžiui, prieš ir po fizinio lavinimo pamokos) • Viešas savo genitalijų lietimasis ir trynimasis, net kai liepiama liautis • Masturbavimasis į baldus ar kitus objektus • Masturbavimasis žmonių akivaizdoje • Noras žaisti seksualinius žaidimus su daug jaunesniais ar daug vyresniais vaikais • Noras būti kitos lyties • Neadekvatus reagavimas, kai kitas mato jį besiprausiantį ar persirengiantį 	<ul style="list-style-type: none"> • Vaikas menkai fiziškai išsivystęs –mažo ūgio, svorio, silpnas • Netvarkinga vaiko išvaizda –murzinas veidas ir kūnas, purvini ir netinkami oro sąlygoms drabužiai, neturi reikiamų mokymosi priemonių • Dantų ir burnos ertmės ligos • Vaikas nuvargęs ir apatiškas, sunkiai sukaupia dėmesį, mieguistas • Vaikas nuolat alkanas • Vaikas netvarkingai lanko švietimo įstaigą, nėra laiku atvedamas ar paimamas, „pamirštamasis“ • Vaiką pasiima kaskart kiti žmonės –vaikui nepažįstami ar tik iš matymo pažįstami žmonės • Neblaivūs, netvarkingi suaugusieji atveda į švietimo įstaigą ar pasiima iš jos vaiką • Vaikas vagiliauja • Vaikas neturi elementarių higienos įgūdžių
Bendri patiriamo ar patirto smurto požymiai			
<ul style="list-style-type: none"> • Menkas savęs vertinimas • Atsiradęs atsargumas kitų žmonių atžvilgiu • Išgąstis, kai kiti vaikai verkia • Krūpčiojimas po netikėtų kito žmogaus judesių • Sunkiai sukaupiamas ar išlaikomas dėmesys • Agresija • Apatija, pasyvumas • Draugų šalinimasis • Baimė eiti namo, eiti vienam • Neįprasta, neatitinkanti oro sąlygų ar situacijos apranga • Save žalojantis elgesys • Nenoras eiti į darželį • Suprastėję mokymosi pasiekimai 			

VEIKSMŲ, PASTEBĖJUS SMURTO ATVEJĮ, SCHEMA

VEIKSMAI, ĮTARUS AR PASTEBĖJUS SMURTO IR/AR NEPRIEŽIŪROS ŠEIMOJE POŽYMIUS, SCHEMA

BET KURIS DARŽELIO DARBUOTOJAS GAVĘS INFORMACIJOS ARBA ĮTARĘS AR PASTEBĖJĘS BET KOKIOS FORMOS SMURTO IR/AR NEPRIEŽIŪROS ŠEIMOJE POŽYMIUS:

Nedelsdamas tiesiogiai (nesant galimybės – telefonu) informuoja Darželio direktorių (jo nesant - direktoriaus pavaduotoją ugdymui)

DIREKTORIUS, NEDELSIANT ĮVERTINĖS SITUACIJOS SUDĖTINGUMĄ:

IR / ARBA

Nedelsiant, tą pačią dieną, kviečia tėvus pokalbiui.

Informuoja policijos pareigūnus

Informuoja grupės auklėtoją apie pastebėtą smurtą ar nepriežiūrą, susitikimo su tėvais rezultatus. Duoda instrukcijas, kaip elgtis atėjus tėvams.

Tą pačią dieną užpildo „Pranešimo apie smurtą ar patyčias“ formą (Priedas Nr.1)

Įspėja tėvus apie pastebėtus smurto ar nepriežiūros šeimoje požymius. Išklauso jų paaiškinimų.

Registruoja pranešimą apie smurtą ar nepriežiūrą „Patyčių ir smurto registracijos žurnale“ (Priedas Nr.2)

Perduoda atvejo medžiagą Darželio VGK

VGK

Organizuoja posėdį. Esant poreikiui, užtikrina švietimo pagalbą smurtą ar nepriežiūrą patiriančiam vaikui.

Organizuoja tolesnę smurto ar nepriežiūros šeimoje atvejo stebėseną

Smurto ir/ar nepriežiūrine šeimoje atvejams nesibaigiant, informuoja Darželio direktorių

DIREKTORIUS

Susipažinęs su informacija, sprendžia dėl kreipimosi į VTAT

ESANT BŪTINYBEI, BET KURIS DARŽELIO DARBUOTOJAS DALYVAUJA ĮVYKUSIO SMURTO, PATYČIŲ AR NEPRIEŽIŪROS ATVEJO TYRIME, BENDRADARBUOJA SU SUINTERESUOTAIS ASMENIMIS AR INSTITUCIJOMIS